

Duszny kraj

Bob Dylan

Duszny kraj

Wybrane utwory z lat 1962–2012

Wybór, przekład, komentarze i posłowie
Filip Łobodziński

Biuro Literackie ♦ Stronie Śląskie 2017

P O E Z J E 1 5 0

BOB DYLAN: *Duszny kraj. Wybrane utwory z lat 1962–2012*
WYBÓR, PRZEKŁAD, KOMENTARZE I POSŁOWIE • Filip Łobodziński

REDAKCJA I KOREKTA • Joanna Mueller
PROJEKT OKŁADKI • Wojtek Świerdzewski
PROJEKT TYPOGRAFICZNY • Artur Burszta
SKŁAD • Mateusz Martyn
DRUK I OPRAWA • Wrocławska Drukarnia Naukowa PAN

Książkę wydrukowano na papierze Munken Print Cream 90 g/m² wol. 1,5
dostarczonym przez firmę Arctic Paper

Copyright © 2017, Bob Dylan
Copyright © by Filip Łobodziński, 2017
Copyright © by Biuro Literackie, 2017

BIURO LITERACKIE
poczta@biuroliterackie.pl
www.biuroliterackie.pl

ISBN 978-83-65125-43-9

I.

OJ TAM, STARA

Tęskny jazz o podziemiu

Subterranean Homesick Blues

Johnny w suterynie
destyluje kodeinę
ja po ulicy błądzę
myślę o rządzących
kolo mętny jakoś
cywil, ale z blachą
mówi, że ma kaszel
chce na prochy kasę
mały, zważ
coś za uszami masz
czy nie dość ci
wszystko zaprzepaścisz
lepiej dawaj dyla
szukaj przyjaciela
facet z bransoletką
mówi ci: „ty chwaście”
chce dwadzieścia baksów
ty masz tylko siedemnaście

Greta zbiega szparko
twarz pod kominiarką
sprawdzić chyba warto
pluskwy pod zmywarką
ktoś siedzi w telefonie
uważaj, kiedy dzwonisz
rozkaz szybko zgoni
gości nieproszonych
mały, zważ
cokolwiek w planach masz

nie przyjmuj podarków
nie wierz przypadkom
kryj się przed armatką
i unikaj świadków
wyczuwaj po zapachu
czy nie ma tu tajniaków
niepotrzebna pogodynka
żeby znać kierunek wiatru

Idź lub nie do lekarza
siądź nad kałamarzem
nikt ci nie wykaże
co z popytem i podażą
staraj się, naraż się
i do kicia pójdz gnić
chcesz być, zacznij pić
lub do wojska idź
mały, zważ
dadzą ci w twarz
łgarze, tancerze
szemrani duszpasterze
brajlem gadają
pod klubami na bajerze
laska po deptakach
szuka naiwniaka
ufaj nie kanclerzom
a ciśnieniomierzom

Przyjdz na świat bez strat
pał, tańcz, sukces niańcz
uwierz i ubierz się
blizny precz, bliźnich lecz
szczodry bądź, nie bładz
nie daj płamy
dwadzieścia lat szkoły

i wio na pierwszą zmianę
mały, zważ
wszystkiego nie poznasz
to ukartowane
do włazu skacz od razu
nie bądź pacanem
buty miej przygotowane
skandali unikaj
patrz po chodnikach
wszystko tu pourywane
to sprawka chuliganów

Święty Augustyn mi się śnił

I Dreamed I Saw St. Augustine

Święty Augustyn mi się śnił
jak gdyby z grobu wstał
jak ostatni nędzarz
przez miasto naprzód parł
pod pachą ścisnął zwykły koc
szczerym złotem płaszcz mu lśnił
szukał tutaj zwykłych dusz
zaprzędanych mocom złym

„Powstańcie, o powstańcie – grzmiał
głosem, który w dal się niósł –
wspaniali władcy i władczynie
gorzkich mych słuchajcie słów
wśród was męczennika brak
co za wzór by służył wam
więc zważajcie, jaką drogą iść
tam nikt z was nie będzie sam”

Święty Augustyn mi się śnił
płomienną głosił wieść
w mym śnie ja byłem jednym z tych
co skazali go na śmierć
pełen gniewu się zbudziłem
zdjęty strachem, sam jak pies
w lustro wbiłem palce
oczy miałem pełne łez

115 sen Boba Dylana

Bob Dylan's 115th Dream

Z pokładu statku Mayflower ujrzałem jakiś łąd
kapitana Araba wzywam, załogę przeszedł prąd
kapitan biegnie, woła: „Robimy zwrot na wiatr!
Wieloryb precz! Silniki stop! Do szotów! Bezan staw!”
„Jest bezan klar!” – tak chłopcy odkrzyknęli wraz
jak zwykle, gdy na morzu twardej służby płynie czas

„Nazwę go Ameryką” – schodząc na brzeg, rzekłem tak
wziąłem oddech i upadłem, trudno było stać
kapitan wpisał w dziennik, co zdarzyło się w tym dniu
i rzekł: „Weźcie paciorki, to kupimy tutaj grunt”
wtem nadbiegł jakiś gliniarz, wariacki wydał wrzask
za harpunów posiadanie do kicia wsadził nas

Nie pytajcie nawet, jak udało mi się zwiąć
ruszyłem po ratunek, jakaś krowa dała znak
żebym poszedł do slumsów, gdzie niejeden mieszka głąb
a ludzie pikietują: „Głąbom atomowym stop!”
ja w tłum demonstrantów już się wmieszałem, gdy
wtem poczułem, że od pięciu dni nie jadłem nic

Do restauracji idę, choć jak brudny jestem świr
więc mówię: „Piszę książki, temat ich to savoir-vivre”
kelnerka był przystojny, błękitny nosił płaszcz
zamawiam: „Chcę filet mignon, nim chwile miną, rób raz-dwa”
lecz w kuchni wybuchł pożar, wokół błysk i huk
musałem nogi za pas brać, po drodze gubiąc but

Nie, żebym był nachalny, lecz załoga w mamrze tkwi
i kapitan Arab, wchodzę więc przez banku drzwi
„Pod zastaw chcę wykupić ich” – mówię, puszcza gacie w dół
oni mnie za fraki i wyrzucają mnie na bruk
Francuzka pewna mnie do domu wzięła, ale tam jej gach
ponownie mnie wywalił, okulary przy tym skradł

Wtem widzę duży gmach, nad wejściem flagę Stanów ma
więc gadam: „Przyjaciołom mym pomóżcie, błagam was!”
urzędas grozi: „Kości ci połamię, szoruj won!”
więc ja: „Jezusa też pognali”, ten mówi mi: „Ty to nie On
mamunię czaruj, a nie mnie, tyłek w troki, sio!”
– poszedłem więc po gliny, by aresztowały go

Do taksówki wpadłem, przez drzwi drugie dałem nura znów
co widząc, jeden Anglik krzyknął: „Noc po ciężkim dniu!”
skok przez budkę z hot dogami i przez rydwan, który stał
przed wejściem z napisem: CZŁOWIEK CZŁOWIEKOWI BRAT
żeglarskim obyczajem wtoczyłem się tam, lecz
to był pogrzebowy dom, ktoś spytał mnie: „A kim pan jest?”

Powtarzam, że niewinnych druhów za kratami mam
a on: „Zdzwońmy się, jak umrą” i mi wizytówkę dał
dłoń mu uścisnąłem, idę, lecz za drzwiami wtem
od kręgli kula wprost na jezdnię powaliła mnie
telefon zadzwieczał, więc na ludzki licząc głos
złapałem za słuchawkę i czyjś but mnie kopnął w nos

Już potąd zaczynałem mieć tych starań próżnych dość
by dla Araba i kompanów pomoc zdobyć skądś
więc zerwałem kwiatek, by wywróżyć sobie już
czy mam wyrwać ich zza kratek, czy do portu prosto pójść
jak w dziecinnej wyliczance płatki jałem rwać
został jeden płatek, rym do „statek”, zadecydował traf

Wróciłem, patrząc: bilet parkingowy szpeci maszt
już darłem go, gdy podpłynęła tam przybrzeżna straż
spytała mnie, kto jestem zacy, ja im na to: „Korsarz Kidd”
ślepo uwierzyli i o pracę zagadali w mig
mówię im, że mnie zatrudnia Papież Tarabuckich Ziem
więc puścili mnie, choć oczko im latało w tę i w tę

O Arabie doszły słuchy, że na kocią łapę żył
z kaszalotem, który żonę naczelnika paki był
lecz najzabawniejsze, że gdy statkiem opuszczałem port
widzę: trzy żaglowce płyną, więc kapitana pytam wprost:
„Kim jesteś? Czemu nie dowodzisz krążownikiem dróg?”
on na to: „Jestem Kolumb”, a ja: „No to trzymam kciuk!”

Spis treści

I. Oj tam, stara

Tęskny jazz o podziemiu / Subterranean Homesick Blues	7
Święty Augustyn mi się śnił / I Dreamed I Saw St. Augustine	10
115 sen Boba Dylana / Bob Dylan's 115th Dream	11
Autostrada A2 na nowo / Highway 61 Revisited	14
Duszny kraj / Mississippi	16
Na twarde deszcz już zbiera się / A Hard Rain's a-Gonna Fall	18
Ulica Krach / Desolation Row	20
Udręka / Trouble	23
Tirli Bim i Tirli Bom / Tweedle Dee & Tweedle Dum	24
Znowu w Mobile tkwią jak kółek, ze mną razem Memphis Blues / Stuck Inside of Mobile with the Memphis Blues Again	26
Blues z O.K. Corral / Tombstone Blues	28
Osobowy / Slow Train	31
Syn Pokoju / Man of Peace	33
Oj tam, stara (Tak sobie krwawię) / It's Alright, Ma (I'm Only Bleeding).	35

II. Jak błądzący łąch

Ballada o cieniu / Ballad of a Thin Man	41
Na pewno w centrum / Positively 4th Street	43
Stopa pyszałka / Foot of Pride	45
Gorzki gniew / Tears of Rage	48

Jak błądzący łąch / Like a Rolling Stone	50
Już po wszystkim, Skarbie Modry mój / It's All Over Now, Baby Blue	53
Arlekin / Jokerman	54

III. Gdyby nie ty

Dziś będę twój całą noc / I'll Be Your Baby Tonight	59
Kiedy odjedziesz, osamotnisz mnie / You're Gonna Make Me Lonesome When You Go.	60
Gdyby nie ty / If Not for You	62
Skoro musisz już iść, no to idź / If You Gotta Go, Go Now	64
Proszę, nie płacz / Baby, Stop Crying	66
Miłość bez zera / Żadnych ograniczeń / Love Minus Zero / No Limit	68
Pójdź, pani, pójdź / Lay Lady Lay	70
Nie mów „żegnaj” / Never Say Goodbye	71
Umówmy się na rano / Meet Me in the Morning	72
Wiecznie młody / Forever Young	74
Tam nad zatoczką / Down Along the Cove	75
Wiadra deszczu / Buckets of Rain	76

IV. Jest mi miłość

W buicku v6 / From a Buick 6	79
Ona jest moja / She Belongs to Me	80
Ciemne oczy / Dark Eyes	82
Czas mija z wolna / Time Passes Slowly	84
Jest mi miłość / Love Sick	85

Maria mniej więcej / Queen Jane Approximately	87
Przyjmij mój czas / Pledging My Time	88
Pieśń weselna / Wedding Song	90
Śmiech przychodzi z trudem, płacz przywozi pociąg / It Takes a Lot to Laugh, It Takes a Train to Cry	92
Smutnooka pani w sari / Sad-Eyed Lady of the Lowlands	93
Tam dalej nic nie ma / Beyond Here Lies Nothin'	96

v. Sny o Johannie

Gdy ją spotkasz, powiedz „cześć” / If You See Her, Say Hello	99
O świt za daleko / One Too Many Mornings	101
W szarych pętlach dżdżu / Tangled Up in Blue	103
Dziewczyna z Północy / Girl from the North Country	105
Duża jesteś już / You're a Big Girl Now	106
Ramona / To Ramona	108
Zwykły w życiu zwrot / Simple Twist of Fate	109
Sny o Johannie / Visions of Johanna	111
Milion mil / Million Miles	113
Schronienie przed burzą / Shelter from the Storm	115

vi. Nie myśl już, jest jak jest

Buty z hiszpańskiej skóry / Boots of Spanish Leather	119
Dziewczę znad Rio Grande / Brownsville Girl	121
Jak to kobieta / Just like a Woman	125
Wszystko, czego chcę / All I Really Want to Do	127
Imbocylny wiatr / Idiot Wind	129
Blues o polnej drodze / Dirt Road Blues	132

Czekam u progu / Standing in the Doorway	134
Kiedy z nieba spadnie czarna noc / When the Night Comes Falling from the Sky	136
Pył i kurz / Odds and Ends	138
Nie myśl już, jest jak jest / Don't Think Twice, It's All Right . . .	139
To nie dla mnie / It Ain't Me, Babe	141

vii. Burza

Pan z Tamburynem / Mr Tambourine Man	145
Pod niebem jak krew / Under the Red Sky	148
Port Czarnych Łez / Black Diamond Bay.	149
Burza / Tempest	152
10 000 mężczyzn / 10,000 Men	159
Señor (Z dziejów jankeskiej potęgi) / Señor (Tales of Yankee Power)	161
Blind Willie McTell	163

viii. Ten, co czarny miał płaszcz

Gdy raz wyszedłem rano / As I Went Out One Morning	167
Frankie Lee i Judasz Ksiądz / The Ballad of Frankie Lee and Judas Priest	168
Ten, co czarny miał płaszcz / Man with the Long Black Coat . . .	170
W oknach całej strażnicy / All Along the Watchtower	172
Izis / Isis	173
Lily, Rosemary oraz Walet Kier / Lily, Rosemary and the Jack of Hearts	175
Romans w Durango / Romance in Durango	178

Saga o sznurze od bielizny / Clothes Line Saga	181
Niezbożny poseł / The Wicked Messenger	183

ix. Samotna śmierć Hattie Carroll

Wspiera nas Bóg / With God on Our Side	187
Północny blues / North Country Blues	190
Hurricane	193
Ballada o Hollisie Brownie / Ballad of Hollis Brown	197
Mistrz wojennych gier / Masters of War	200
Odpowiedź unosi wiatr / Blowin' in the Wind	203
Wolny będę już / I Shall Be Released	204
Tylko pionek w ich grze / Only a Pawn in Their Game	205
Samotna śmierć Hattie Carroll /	
The Lonesome Death of Hattie Carroll	207
Czasy nadchodzą nowe / The Times They Are a-Changin'	209
John Wesley Harding	211

x. Blues banity

Musisz służyć komuś / Gotta Serve Somebody	215
Samotnym jestem trampem / I Am a Lonesome Hobo	218
Firma Ziuty / Maggie's Farm	219
Znów na drodze / On the Road Again	221
Gdy przyplynie okręt nasz / When the Ship Comes In	223
Ucieczka tułacza / Drifter's Escape	225
Kobiety na czarną godzinę nr 12 & 35 /	
Rainy Day Women # 12 & 35	226
Nie masz dokąd iść / You Ain't Goin' Nowhere	228

Coś płonie, skarbie / Something's Burning, Baby	231
Blues banity / Outlaw Blues	233
Północ minęła / Soon after Midnight	235
Prawie jak blues Tomcia Palucha / Just like Tom Thumb's Blues	237
Jak mam to rozumieć / What Was It You Wanted	239
Zapłacę krwią / Pay in Blood	241
Niespokojne pożegnanie / Restless Farewell	245

XI. W ogrodzie

Adam dał imiona zwierzętom / Man Gave Names to All the Animals	249
Bóg wie / God Knows	251
Żal mi biednego imigranta / I Pity the Poor Immigrant	253
Córka Przymierza / Covenant Woman	254
Gdy przyjdzie znów / When He Returns	256
Śmierć to nie jest kres / Death Is Not the End	258
Pukam do nieba wrót / Knockin' on Heaven's Door	260
Każde trawy źdźbło / Every Grain of Sand	261
W ogrodzie / In the Garden	263
Już czas odmienić umysł / Gonna Change My Way of Thinking	265
Ojciec nocy / Father of Night	267

XII. Ostatnie zapiski

Dziś już nie / Things Have Changed	271
Syrena / Duquesne Whistle	273

Bez słowa / Ain't Talkin'	275
Gospodarzu / Dear Landlord	278
Ciąg snów / Series of Dreams	279
Mrok jeszcze nie zapadł / Not Dark Yet	281
Ochodzę, odchodzę, odszedłem / Going, Going, Gone	282
Strzał miłości / Shot of Love	284
Grom na szczycie góry / Thunder on the Mountain	286
Highlands	288
Ostatnie zapiski / My Back Pages	291
Wrota Edenu / Gates of Eden	292
Maskotka / Sugar Baby	294
Zmiana wart / Changing of the Guards	296
Komentarze (<i>Filip Łobodziński</i>)	299
Słowo od tłumacza (<i>Filip Łobodziński</i>)	333
Spis płyt i utworów	337

Wydrukowano na Munken Print Cream 15 90g/m²

